19. Mâzî Fiil (Gâib-Gâibe-Muhâtab-Muhâtaba-Mütekellim)

19.1. Tanımı ve Kuralları

Geçmiş zamanda, yani söylendiği andan önce meydana gelen fiillere denir. “Gitti, oturdu, yazdı, gitmişti, okumuştu” gibi fiiller mazi fiil grubuna giren fiillerdir.

Fiili maziler –gerek malum ve gerekse meçhul olsunlar- Türkçeye en çok “dili geçmiş zaman” ile bazen de “mişli geçmiş zaman” ile tercüme edilir. Demek oluyor ki, hangisi daha uygun düşerse öyle tercüme edilir. Mesela كَتَبَ yazdı yahut yazmış. Fiili maziler bazen de “dua kipi” anlamında gelir. Mesela رَحِمَ اللّٰهُ Allah rahmet etsin, قَتَلَ اللّٰهُ Allah öldürsün.

Örnekler:

Türkçesi	Arapçası	Türkçesi	Arapçası
Geldi	حَضَرَ	Yardım etti	نَصَرَ
Kırdı	كَسَرَ	Açtı	فَتَحَ
Duydu	سَمِعَ	Buldu	وَجَدَ

19.2. Mazi Fiilin Çekimi

Müennesi	Türkçesi	Müzekkeri
كَتَبْتُ	Ben yazdım	كَتَبْتُ
كَتَبْتِ	Sen yazdın	كَتَبْتَ
كَتَبَتْ	O yazdı	كَتَبَ
كَتَبْنَا	Biz yazdık	كَتَبْنَا

كَتَبْتُنَّ	Siz yazdınız	كَتَبْتُمْ
كَتَبْنَ	Onlar yazdılar	كَتَبُوا
كَتَبْنَا	Biz ikimiz yazdık.	كَتَبْنَا
كَتَبْتُمَا	Siz ikiniz yazdınız.	كَتَبْتُمَا
كَتَبَتَا	O ikisi yazdı.	كَتَبَا

Başka bir muzari fiil çekim tablosu:

جَمْعٌ (Çoğul)	**تَثْنِيَةٌ (İkil)**	**مُفْرَدٌ (Tekil)**	**Açıklama**	
عَلِمُوا	عَلِمَا	عَلِمَ	غَائِبٌ (مُذَكَّرٌ) (Müzekker)	Uzaktakiler
Onlar bildiler	O ikisi bildi	O bildi	Türkçesi	
عَلِمْنَ	عَلِمَتَا	عَلِمَتْ	غَائِبَةٌ (مُؤَنَّثٌ) (Müennes)	
عَلِمْتُمْ	عَلِمْتُمَا	عَلِمْتَ	مُخَاطَبٌ (مُذَكَّرٌ) (Müzekker)	Yakındakiler
Sizler bildiniz	Siz ikiniz bildiniz	Sen bildin	Türkçesi	
عَلِمْتُنَّ	عَلِمْتُمَا	عَلِمْتِ	مُخَاطَبَةٌ (مُؤَنَّثٌ) (Müennes)	
عَلِمْنَا	عَلِمْنَا	عَلِمْتُ	مُتَكَلِّمٌ (مُشْتَرَكٌ) (Ortak)	Kendisi
Bizler bildik	Biz ikimiz bildik	Ben bildim	Türkçesi	